

23 202**Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Land Noordrijn-Westfalen inzake de samenwerking van de hogescholen van het Koninkrijk der Nederlanden met de Fachhochschulen van het Land Noordrijn-Westfalen; Venlo, 9 september 1992****A****ADVIES RAAD VAN STATE****NADER RAPPORT**

Aan de Koningin

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 3 maart 1993

's-Gravenhage, 9 juni 1993

Bij Kabinetsmissive van 18 december 1992, no. 92.011647, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de Minister van Onderwijs en Wetenschappen, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Land Noordrijn-Westfalen inzake de samenwerking van de hogescholen van het Koninkrijk der Nederlanden met de Fachhochschulen van het land Noordrijn-Westfalen; Venlo, 9 september 1992 (Trb. 1992, 179), met toelichtende nota.

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 18 december 1992, nr. 92.011647, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies inzake het bovenvermelde verdrag rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 3 maart 1993, nr. W05.92.0636, bied ik U hierbij aan.

1. In de nota «Grenzen verleggen» (kamerstukken II 1991/92, 22 452, nrs. 1-2) worden op diverse plaatsen aandachtspunten geformuleerd waarover bij de vormgeving van de internationalisering van onder meer het hoger beroepsonderwijs afspraken moeten worden gemaakt met de buurlanden. In de nota worden genoemd: evenwichtige verdeling van de lasten, toelating tot het systeem van hoger onderwijs, erkenning van opleidingen, collegegelden en vergoedingen in het kader van de studiefinanciering, verblijfsrechtelijke aspecten en de studiefinanciering (bladzijde 4). De Minister van Onderwijs en Wetenschappen nam zich voor omtrent deze uitgangspunten overeenstemming te

1. Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State is onderdeel A van de toelichtende nota uitgebreid met twee alinea's dienaangaande.

bereiken met de Vlaamse autoriteiten in het raam van het actieprogramma «GENT» (Gehele Europese Nederlandse Taalgebied). De daarbij opgedane ervaring zou benut kunnen worden bij het maken van afspraken met de regering van Noordrijn-Westfalen, aldus valt op de even aangegeven plaats in de nota «Grenzen verleggen» te lezen. De Raad van State mist in de toelichtende nota een verwijzing naar die ervaringen. Voor zover de betrokken afspraken met de Vlaamse autoriteiten inderdaad zijn gemaakt, ware de toelichtende nota in elk geval aan te vullen met een zodanige verwijzing. In de toelichting ware enig inzicht te verschaffen inzake de bestaande verwachtingen omtrent het gebruik dat van de overeenkomst zal worden gemaakt, waarbij bijvoorbeeld bepaalde plannen tot samenwerking kunnen worden genoemd en verwachte aantallen studenten.

2. Naar de Raad meent bevat de overeenkomst over alle hiervoor genoemde aandachtspunten een regeling, met uitzondering van de verblijfsrechtelijke aspecten. In de toelichtende nota ware in elk geval aan te geven waarom de overeenkomst niet mede een regeling van deze aspecten omvat. Het komt het college voor dat het in de toelichtende nota genoemde arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 26 februari 199, no. C-357/89, inzake Raulin, slechts betrekking heeft op de positie van migrerende werknemers uit andere lid-staten van de Europese Gemeenschappen en hun relatie tot de studiefinanciering in Nederland. Aan de positie van de student die niet tevens als werknemer valt aan te merken, ware derhalve met name aandacht te schenken in de toelichtende nota. Het college wijst er voorts op dat de overeenkomst overigens niet slechts van toepassing is op studenten met de Nederlandse en de Duitse nationaliteit. De overeenkomst kent deze beperking niet. Derhalve moet worden aangenomen dat een ieder die aan een Nederlandse hogeschool of aan een in Noordrijn-Westfalen gevestigde Fachhochschule als studerende staat ingeschreven aan de overeenkomst rechten kan ontleen. Ook dit ware uitdrukkelijk in de toelichtende nota te vermelden.

3. In de overeenkomst is neergelegd dat uitwisselingsprogramma's en gemeenschappelijke

2. Overeenkomstig het advies van de Raad is in onderdeel B van de toelichtende nota aangegeven waarom het verdrag geen regeling van verblijfsrechtelijke aspecten bevat. Tevens wordt conform de opvatting van de Raad in de toelichtende nota aangehaald dat het verdrag betrekking heeft op een ieder die aan een Nederlandse hogeschool of een in Noordrijn-Westfalen gevestigde Fachhochschule als student staat ingeschreven.

3. Anders dan door de Raad wordt verondersteld, hebben studenten van een gemeenschappelijke studie-

studierichtingen in beginsel met telkens dezelfde studentenaantallen zullen worden gerealiseerd (artikel 6, eerste volzin), terwijl ook wordt bepaald dat als bijzondere voorwaarde voor inschrijving dient te worden gesteld dat het bezit van voldoende kennis van de taal van het partnerland wordt aangetoond (artikel 4). De partnerhogeschool dient twee waarborgen dat voldoende kennis van de taal van het respectieve partnerland kan worden verworven (artikel 4). De Raad vraagt zich af of dit laatste zo moet worden begrepen dat alleen studenten die voor een gemeenschappelijke studierichting zijn ingeschreven recht hebben op aanvullend onderwijs in de taal van het partnerland of dat wordt beoogd die mogelijkheid ook voor deelnemers aan een uitwisselingsprogramma te laten gelden. Hierover ware in de toelichtende nota duidelijkheid te verschaffen. Dit punt lijkt immers van belang in verband met het bepaalde in de eerste volzin van artikel 6.

4. In de toelichtende nota ware voorts in te gaan op de mogelijkheden voor studentenhuysvesting in Nederland. De toelichtende nota verschaft daarover thans geen informatie. In de nota «Grenzen verleggen» evenwel wordt op bladzijde 36 dit punt door de eerste ondergetekende van de toelichtende nota onder de aandacht gebracht.

5. In de overeenkomst is een regeling opgenomen over de compensatie van collegegelden (artikel 6, tweede volzin). Het

richting geen recht op aanvullend onderwijs in de taal van het partnerland. Wel geldt voldoende kennis van de taal van het partnerland als een bijzondere voorwaarde voor de inschrijving voor een gemeenschappelijke studierichting; de partnerschool dient te waarborgen dat voldoende kennis van de taal van het respectieve partnerland kan worden verworven. Voor het uitdrukkelijk opnemen van deze bepaling bestaat aanleiding, aangezien de huidige regeling terzake van vooropleidingseisen voor het hoger beroepsonderwijs meer eisen stelt dan in artikel 4 is verwoord en ook na inwerkingtreding van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Stb. 1992, 593) een regeling gaat gelden, die afwijkt van artikel 4. Krachtens de huidige regeling voor het hoger beroepsonderwijs geldt terzake als vooropleidingseis dat ten genoegen van een examencommissie het bewijs is geleverd van voldoende kennis van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs. De regeling in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek houdt in dat het instellingsbestuur kan bepalen dat terzake van een buiten Nederland afgegeven diploma geen vrijstelling wordt verleend van de vooropleidingseisen dan nadat ten genoegen van een examencommissie het zojuist reeds genoemde bewijs is geleverd van voldoende kennis van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs. Ten aanzien van uitwisselingsprogramma's is zowel de wettelijke regeling die geldt voor, als de wettelijke regeling die geldt na de inwerkingtreding van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, onverkort van kracht. Aan bovenstaande materie is in onderdeel B van de toelichtende nota aandacht besteed.

4. in de toelichtende nota wordt - in onderdeel A - nader ingegaan op de mogelijkheden voor studentenhuysvesting in Nederland.

5. Het verband tussen het bepaalde in artikel 6, tweede volzin, omtrent vrijstelling van collegegeld en het toepassen van de regeling van

verband tussen deze regeling en de daaraan voorafgaande regeling, namelijk dat Duitse studenten die in Nederland studeren in het kader van een gemeenschappelijke studierichting of een uitwisselingsprogramma vrijgesteld zijn van betaling van collegegeld, is de Raad niet duidelijk. Indien vrijstelling van betaling van collegegeld wordt verleend, lijkt er geen noodzaak voor compensatie aanwezig te zijn. Het college meent dat de verhouding tussen beide zinsdelen in elk geval in de toelichtende nota ware te verduidelijken.

Voorts ware in de toelichtende nota ten minste de grondslag van de regeling voor de genoemde compensatieregeling te noemen. De Raad meent in dit verband echter te moeten wijzen op de brief van de Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 5 juni 1992 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (kamerstukken II 1991/92, 22 452, bladzijden 4-5) die handelt over de internationale aspecten van studiefinanciering. Hier wordt gewag gemaakt van een in voorbereiding zijnde wijziging van de Wet op de studiefinanciering en een beleid dat in afwachting daarvan reeds wordt gevoerd ter zake van de financiering van collegegeld dat door buitenlandse studenten moet worden betaald als uitvloeisel van het eerder genoemde arrest van het Hof van Justitie van 26 februari 1992, nr. C-357/89. Uit de toelichtende nota wordt niet duidelijk of deze brief dezelfde materie betreft als omschreven in artikel 6, tweede volzin, van de overeenkomst. Ook met betrekking tot dit punt ware in de toelichtende nota duidelijkheid te verschaffen.

6. Voor een redactionele kanttekening moge het college verwijzen naar de bij het advies behorende bijlage.

De Raad van State geeft U in overweging goed te vinden dat bedoelde Overeenkomst wordt overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President van de Raad van State,
W. Scholten

de compensatie van collegegeld is in onderdeel B van de toelichting nader uiteengezet. Ook is daarin vermeld de grondslag van de regeling van de compensatie alsmede de omstandigheid dat op deze grondslag reeds eerder is ingegaan bij brief van de Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 5 juni 1992 (kamerstukken II 1991/92, 22 452, nr. 3, bladzijden 4-5).

6. Aan de redactionele opmerking van de Raad is gevolg gegeven.

Ik moge U verzoeken mij te machtigen gevolg te geven aan mijn voornemen de tekst van het verdrag vergezeld van de gewijzigde toelichtende nota ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen aan de Eerste en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
P. H. Kooijmans

**Redactionele kanttekening,
behorende bij het advies no.
W05.92.0636 van de Raad van
State van 3 maart 1993**

- In de toelichtende nota ware «Noordrijnland-Westfalen» te vervangen door: Noordrijn-Westfalen. In de overeenkomst wordt deze vertaling van Nordrhein-Westfalen ook gebruikt.